

## Sociologija održivih zajednica (143734)

### Nositelj predmeta

[izv. prof. dr. sc. Nataša Bokan](#)

### Opis predmeta

Osnovni cilj predmeta je objasniti i raspraviti sociološke teorijske pristupe zajednici, s naglaskom na obilježja, uloge i važnost održivosti u lokalnim zajednicama. Naglasak je studentima predstaviti suvremene ruralne zajednice i njihove strategije za preživljavanje i razvoj. Socijalne inovacije će se prikazati kroz primjere poput razvoja lokalne ekonomije, energetske zadruge, participativne demokracije, uloge žena u ruralnom razvoju, afirmacije lokalne kulture i identiteta. Cilj je osposobiti studente da proučavaju održive lokalne zajednice kroz koncept integralne održivosti koji je sačinjen od socijalne, ekonomske, ekološke i kulturne dimenzije održivosti. Krajnji je cilj da studenti sagledaju suvremene pristupe postizanju održivosti lokalnih zajednica (npr. bioregije, ekosela, zajednice solidarne ekonomije, zajednice prehrambenog suvereniteta, tranzicijski gradovi) koji doprinose realiziranju ekonomske i socijalne raznolikosti na lokalnoj i globalnoj razini.

U okviru kolegija studenti pohađaju predavanja i seminare kroz koje će steći osnovna znanja i kompetencije za analizu globalnog društva i lokalnih zajednica kroz prizmu koncepta održivog razvoja i održivosti. Studenti na seminarskoj nastavi prezentiraju seminarski rad na zadanu ili izabranu temu čime ih se potiče da koriste stručnu i znanstvenu literaturu na hrvatskom i stranim jezicima.

ECTS: **6.00**

Engleski jezik: **R1**

E-učenje: **R1**

**Sati nastave: 60**

Predavanja: 30

Seminar: 30

#### Izvođač predavanja

- [izv. prof. dr. sc. Nataša Bokan](#)

#### Izvođač seminara

- [izv. prof. dr. sc. Nataša Bokan](#)

#### Ocjenjivanje

Dovoljan (2): 60%

Dobar (3): 70%

Vrlo dobar (4): 80%

Izvrstan (5): 90%

#### Uvjeti za dobivanje potpisa

Prisutnost na nastavi, predaja pismenog seminara, seminarsko izlaganje

### Vrsta predmeta

## Opće kompetencije

Predmet osposobljava za razumijevanje koncepta održivog razvoja i održivosti te ekološkog društvenog pokreta. Studenti dobivaju neophodna teorijska znanja o suvremenim socioekološkim procesima povezanim s lokalnim zajednicama i postizanjem održivosti.

## Oblici nastave

- Predavanja
- Seminari

Vezani za primjere održivih zajednica u Hrvatskoj i u svijetu.

## Ishodi učenja i način provjere

Ishod učenja	Način provjere
Opisati društvene procese modernizacije i njihov utjecaj na lokalnu zajednicu	Seminari, Pismeni, Usmeni
Nabrojiti i opisati različite sociološke pristupe proučavanja lokalne zajednice	Seminari, Pismeni, Usmeni
Opisati i objasniti koncept integralne održivosti i primijeniti ga analitički na primjerima lokalnih zajednica	Seminari, Pismeni, Usmeni
Usporediti obilježja održivih i neodrživih lokalnih zajednica	Seminari, Pismeni, Usmeni
Opisati i objasniti ulogu lokalne zajednice u rješavanju ekoloških problema	Seminari, Pismeni, Usmeni
Objasniti i analizirati održive lokalne zajednice u razvijenim zemljama i zemljama u razvoju	Seminari, Pismeni, Usmeni
Opisati i komentirati primjere uspješnih projekata održivosti u lokalnim zajednicama u svijetu	Seminari, Pismeni, Usmeni
Procijeniti i predložiti održiva rješenja za razvoj lokalne zajednice	Seminari, Pismeni, Usmeni

## Način rada

### Obveze nastavnika

Svi nastavni materijali su organizirani i prema nastavnim cjelinama dostupni su putem elektroničke pošte ili direktno kod nastavnice; na isti način je dostupan kalendar važnijih događanja za kolegij; obavijesti vezane uz kolegij. Zadaci za utvrđivanje znanja po pojedinim nastavnim cjelinama; upute za korištenje nastavnih materijala uz zasebne cjeline, predavanja i usmeni ispiti odvijat će se tijekom nastave i na konzultacijama.

### Obveze studenta

Prisustvovanje predavanjima i seminarima je obavezno. Sudjelovanje u raspravama i radionicama, čitanje zadane literature kao pripreme za rad na satu. Uvjeti za pristupanje ispitu su redovno pohađanje predavanja, izrada seminara, te redovno rješavanje svih zadataka s predavanja i seminara.

## Polaganje ispita

Elementi praćenja	Maksimalno bodova ili udio u ocjeni	Bodovna skala ocjena	Ocjena	Broj sati izravne nastave	Ukupni broj sati rada prosječnog studenta	ECTS bodovi
Seminarski rad	50%	0-59% 60-70 % 71-80% 81-90% 91-100%	Nedovoljan (1) Dovoljan (2) Dobar (3) Vrlo dobar (4) Izvrstan (5)	30	60	3
Usmeni ispit	50%	0-59% 60-70% 71-80% 81-90% 91-100%	Nedovoljan (1) Dovoljan (2) Dobar (3) Vrlo dobar (4) Izvrstan (5)	30	60	3
UKUPNO	100%	0-59% (nedovoljan) 60-70% (dovoljan) 71-80% (dobar) 81-90% (vrlodobar) 91-100% (odličan)	-	60	120	6

Elementi praćenja	Opis	Rok	Nadoknada
Usmeni ispit	Ispitu se obavezno pristupa u zakazano vrijeme. Ispitno gradivo je obuhvaćeno obveznom ispitnom literaturom, te materijalima i prezentacijama obrađenima u nastavnim sadržajima.	Prijavljuje se u sustavu ISVU	
Prisutnost i aktivnost na nastavi (seminarima i predavanjima)	Studenti su prisutni i sudjeluju u diskusijama na seminarima, i u radu malih grupa/timova.	-	-

## Tjedni plan nastave

1. Uvod u predmet. Teorijski okvir proučavanja zajednice s naglaskom na različite vrste zajednica u suvremenom društvu. P - Pojam i predmet istraživanja zajednice u sociologiji i srodnim znanostima. Transformacija zajednice od industrijske revolucije do suvremenog društva. Procesi modernog industrijskog i postmodernog društva koji su utječu na lokalnost i održivost zajednica. Uvodni sat u seminarsku nastavu - kako pripremiti, napisati i izložiti seminarski rad
2. Integralni održivi razvoj i njegove dimenzije. P - Koncept lokalizma iz prizme održivog razvoja, povijesni kontekst razvoja održivosti, važni dokumenti i međunarodni značaj i kritike. Dimenzije integralnog održivog razvoja i međusobna povezanost - socijalna, ekonomska, ekološka i kulturna dimenzija na primjerima ruralnih zajednica.
3. Suvremeno društvo i problemi lokalnih zajednica - postizanje održivosti. P - Društveni problemi ruralnih zajednica u suvremenom društvu te strategija postizanja održivosti.
4. Utjecaj globalizacije na lokalne zajednice - postizanje održivosti. P - Utjecaj globalizacijskih procesa na ruralne zajednice, s naglaskom na ekološke i ekonomske probleme.
5. Socijalno poduzetništvo - održivost u zajednici. P - Pojam socijalnog poduzetništva. Društveni ciljevi u kontekstu razvoja ruralnih zajednica. Ekonomske i društvene inovacije kao elementi održivosti.
6. Bioregionalizam i održivost zajednice. P - Koncept bioregionalizma kao modela razvoja. Dimenzije održivosti u konceptu bioregija. Bioregije kao strategija kulturnog razvoja. Bioregije kao strategija ekološke održivosti. Važnost bioregionalizma u razvoju Hrvatske.
7. Ekonomije utemeljene na zajednici. P - Solidarne ekonomije. Participativna demokracija na primjeru proizvodnje hrane i energije. Socijalni kapital u zajednici kao uvjet i posljedica solidarne i lokalne ekonomije.
8. Prehrambene zajednice - nadilaženje podjele ruralno/urbano. P - Postmoderni pristup suvremenog društva u stvaranju prehrambenih solidarnih zajednica u ruralno-urbanom kontekstu. Stvaranje participativnih i partnerskih odnosa civilnog društva i poljoprivrednih proizvođača.
9. Ekosela i tranzicijski gradovi - održivost u lokalnom kontekstu. P+S - Pojam ekosela. Društveni pokret ekosela i tranzicijskih gradova u kontekstu ekološkog društvenog pokreta. Dimenzije održivosti ekosela i tranzicijskih gradova. Postizanje lokalne (ruralne i urbane) održivosti.
10. Uloga žena u održivom razvoju zajednice. P+S - Uloga žena u razvoju zajednice. Povezanost koncepta održivosti i žena u ruralnom prostoru. Društveni pokreti žena za lokalnu i globalnu održivost.
11. Seminari - primjeri održivih zajednica. S - Primjeri održivih zajednica u Hrvatskoj i u svijetu. Rasprava i analiza o izloženim primjerima na temelju ranije obrađenih koncepata i modela razvoja.
12. Seminari - primjeri održivih zajednica. S - Primjeri održivih zajednica u Hrvatskoj i u svijetu. Rasprava i analiza o izloženim primjerima na temelju ranije obrađenih koncepata i modela razvoja.
13. Seminari - primjeri održivih zajednica. S - Primjeri održivih zajednica u Hrvatskoj i u svijetu. Rasprava i analiza o izloženim primjerima na temelju ranije obrađenih koncepata i modela razvoja.
14. Seminari - primjeri održivih zajednica. S - Primjeri održivih zajednica u Hrvatskoj i u svijetu. Rasprava i analiza o izloženim primjerima na temelju ranije obrađenih koncepata i modela razvoja.
15. Seminari - primjeri održivih zajednica. S - Primjeri održivih zajednica u Hrvatskoj i u svijetu. Rasprava i analiza o izloženim primjerima na temelju ranije obrađenih koncepata i modela razvoja.

## Obvezna literatura

1. Geiger Zeman, Marija i Zeman, Zdenko (2010) Uvod u sociologiju (održivih) zajednica. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar.
2. Lay, Vladimir (2007) Razvoj sposoban za budućnost: prilozi promišljanju održivog razvoja Hrvatske. Zagreb: Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar".
3. Puđak, Jelena (2010) Bioregionalizam: koncept organizacije društvenog života i model razvoja koji doprinosi očuvanju okoliša i integralnoj održivosti. U Socijalna ekologija, Vol. 19, Br. 1, str. 33-54.
4. Šimleša, Dražen; Bušljeta Tonković, Anita; Puđak, Jelena (2016) Društveno poduzetništvo u Hrvatskoj: od prepoznavanja do primjene. U Revija za sociologiju, Vol. 46, No. 3, str. 271-295.
5. Bokan, Nataša (2016) Ekosela: subpolitični odgovor na neodrživost. U Sociologija i prostor: časopis za istraživanja prostornog i sociokulturnog razvoja. 54, 204 (1), str. 45-69.
6. Predavanja i PowerPoint-prezentacije.
7. Bušljeta Tonković, Anita i sur. (ur.) (2017) Koga (p)održava održivi razvoj?: prinosi promišljanju održivosti ruralnih područja u Hrvatskoj. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar.

## Preporučena literatura

1. Whitehead, Mark (2007) Spaces of Sustainability. London: Routledge.
2. Guthman, Julie (2008) Bringing good food to others: investigating the subjects of alternative food practice. U Cultural Geographies, 15, str. 431-447.
3. Lockyer, Joshua; Veteto, James R. (2013) Environmental Anthropology Engaging Ecotopia: Bioregionalism, Permaculture and Ecovillages. New York; Oxford: Berghahn Books.
4. Puđak, Jelena; Majetić, Filip; Šimleša, Dražen (2016) Potencijal za solidarnu ekonomiju u Splitu - kvalitativno istraživanje. Sociologija i prostor : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja, Vol. 54, No. 2 (205), str. 149-168.
5. Bušljeta Tonković, Anita; Puđak, Jelena i Šimleša, Dražen (2018) Društveno poduzetništvo kao pomoćni model održivom ruralnom razvoju: studija slučaja Središnje Like (Hrvatska). Socijalna ekologija, Vol. 27, No. 1, str. 3-26.

## Sličan predmet na srodnim sveučilištima

- Sustainability and Resilience, Aberystwyth University, Aberystwyth, UK
- Sustainable Community Development, Duke University, Durham, SAD